

ปทานุกรมพระเครื่อง ชุด

เบญจภาคี

Benjapakee

พิมพ์ครั้งที่

๕

หนังสือพระเครื่องที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการ
เหมาะสำหรับนักวิจัยและคนทั่วไป

ดวงกมลพับลิชชิ่ง

บ้านเลขที่ ๖๖ ซอย ๖ ถนนวิภาวดี

โดย ศ. อรรถเดช กฤษณะดิลา

ปทานุกรมพระเครื่อง

ชุด

เบญจภาคี

สงวนลิขสิทธิ์

ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ อรรถเดช ภาณุประดิษฐ

พระเบญจภาคี

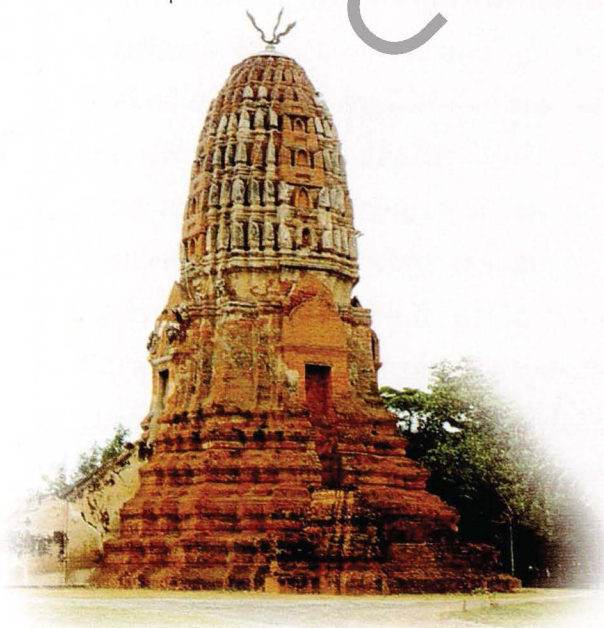
ตัวอย่าง

พระเบญจภาคี

ความหมายที่ 1

พระชุดเบญจภาคี คำว่า เบญจ แปลว่า 5 ภาคี แปลว่า ผู้มีส่วนร่วม หมายความว่า การนำเอาพระ 5 องค์มารวมกัน อันได้แก่

- พระสมเด็จจิตรระฆัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- พระรอดวัดมหาวัน จังหวัดลำพูน
- พระผงสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี
- พระนางพญา จังหวัดพิษณุโลก
- พระซุ้มกอ จังหวัดกำแพงเพชร

ความหมายที่ 2

หมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5 สมัย อันได้แก่

สมัยทวารวดี

ได้แก่ พระรอดเจ้า สร้างโดยฤาษีนาบอด จัดเป็นพระเครื่องที่มีความเก่าเป็นที่ 1 ในพระชุดพระเบญจภาคี และมีความสวยงาม ได้สัดส่วน เป็นหนึ่งในด้านสุนทรีภาพและศิลปะชั้นสูง คลาสสิก เสมือนจะมีชีวิต มีความรู้สึก ประกอบไปด้วยมวลสารที่มีความหมายในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อความขลังอย่างลึกซึ้ง และแฝงด้วยปรัชญาที่จารึกบนองค์พระที่แสดงถึงอาณาจักรอันยิ่งใหญ่แห่งหริภุญชัยนคร อันเป็นเพชรน้ำหนึ่งของเมืองลำพูน

สมัยอยุธยา

ได้แก่ พระผงสุพรรณ สร้างโดยฤาษีพิลาสัย พระมหาธรรมราชาลิไทย ผู้ทรงเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา ได้แผ่อาณาจักรจากกำแพงเพชรมายังสุพรรณบุรี พิงสันนิษฐานดังนี้

พระผิงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

(1) พระทั้งสองมีอายุของเนื้อดินมีความใกล้เคียงกัน

(2) มวลสารที่วิเคราะห์ และใกล้เคียงกัน เพียงแต่พระผิงสุพรรณนั้นมีความละเอียดกว่าเท่านั้น

(3) ศิลปะในการสร้างนั้น บางพิมพ์มี ศิลปะสุโขทัยผสมผสานเข้าไปด้วย เช่น พิมพ์พระผิงสุพรรณ หน้าสุโขทัย (หน้าหนุ่ม) และสร้างโดยพระฤาษีเช่นเดียวกัน

พุทธศิลป์ ศิลปะอุททอง เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย เนื้อพระแก้ววุ้น หนักนุ่มสวยงาม มีเสน่ห์แก่ผู้ที่ได้พบเห็น นับว่าเป็นหนึ่งในเรื่องของมวลสารและความหมาย ที่มีความเป็นสิริมงคล มีอภินิหารปาฏิหาริย์ดังได้พบบันทึก ในลานทองซึ่งเป็นสิ่งประเสริฐศรียิ่งนัก ถือเป็นเพชรน้ำหนึ่งของเมืองสุพรรณบุรี

สมัยสุโขทัย

ได้แก่ พระซุ้มกอ สร้างโดย พระมหาธรรมราชาลิไทย กษัตริย์กรุงสุโขทัย พระองค์มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงโปรดให้สร้างพระกำแพงเพชรหลายพิมพ์ ทรงได้รับการยอมรับเป็นศิลปะสุโขทัยที่มีความสวยงาม พุทธศิลป์ เป็นพระปางสมาธิ นั่งอยู่ในซุ้มประภามณฑล (คล้ายรูปตัว ก) ด้านในเป็นลายกนกกลดลายที่ลงตัว มวลสารในการสร้างความหมายลึกซึ้งที่ทรงคุณค่าในเรื่องของความคงกระพันชาตรี โชคลาภ เงิน ทอง ปรากฏในลานทอง บันทึกไว้ว่า **มีอยู่แล้วไม่จน** ถือเป็นเพชรน้ำหนึ่งของเมืองกำแพงเพชรและสร้างโดย **พระฤาษี** ก็ถือว่าเป็นเลิศในเรื่องของอภินิหาร

สมัยอยุธยา

ได้แก่ **พระนางพญา** สร้างโดยกษัตริย์อยุธยา (พระวิสุทธิกษัตริย์ และสมเด็จพระนเรศวร) ยุคกลาง พ.ศ. 200-2173 เป็นพระที่สร้างแม่พิมพ์ที่ทำจากไม้มุงคลจากพิมพ์พระองค์ที่ชัดเจน จะปรากฏเส้นไม้ชัดเจน ที่สำคัญสร้างโดยเชื้อสายหรือราชวงศ์กษัตริย์นักรบ คือ พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นราชธิดา **ท้าวศรีสุริยไทย** และเป็นพระมารดาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ สร้างพิมพ์พระแจกให้ทหารนักรบ ที่เหลือนำบรรจุกรุวัดนางพญา วัดราชบูรณะ และวัดศรีรัตนมหาธาตุ พระที่สร้างโดยกษัตริย์ที่เป็นนักรบซึ่งกอบกู้เอกราชชาติไทยนี้ ใครได้ครอบครองถือว่าได้พระบารมีกษัตริย์ที่เป็นนักรบ ที่ชนะศึกทุกครั้งที่มีการรบ นับเป็นเพชรน้ำหนึ่งของเมืองพิษณุโลก

สมัยรัตนโกสินทร์

ได้แก่ พระสมเด็จวัดระฆัง สร้างโดย สมเด็จพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ได้บรรจุสร้าง พระสมเด็จด้วยมวลสารที่เป็นสิริมงคล เช่น พระธาตุ ไม้มงคลชนิดต่างๆ เกสรดอกไม้ และ พระกรุต่างๆ ที่เจ้าประคุณสมเด็จได้พบเมื่อธุดงค์ ไปตามสถานที่สำคัญในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่บังเกิดขึ้นง่ายนักกับพระสงฆ์ที่เป็นเชื้อพระวงศ์ ที่มีความเป็นอัจฉริยะ และเป็นທີ່ปรึกษาพระมหากษัตริย์ ทำให้ประเทศไทยพ้นรอดปลอดภัย จากเล่ห์กลโกงของต่างชาติและเป็นไทยเช่น ปัจจุบัน และท่านยังมีความแตกฉานในเรื่องของ ธรรมะและทางฤทธิ์อย่างลึกซึ้ง ดังเช่นที่ท่านได้ ค้นพบพระคาถาชินบัญชร ซึ่งถือว่าเป็นเลิศ ในการใช้ปลุกเสกสร้างพระสมเด็จวัดระฆังที่มีชื่อเสียงโด่งดังจากอดีตจนถึงปัจจุบัน นับเป็น เลิศที่ได้ัญเชิญมาเป็นพระประธานในพระชุด

เบญจภาคีที่ลงตัว ทั้งในด้าน ความสมดุล และ สวยงามในด้านสุนทรียภาพ พระสมเด็จวัดระฆัง เป็นพุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ ปางสมาธิ ใน ชุ่มหาวโยคัง ภายในกรอบสี่เหลี่ยมที่มีความสมาน กลมกลืน เป็นเพชรน้ำหนึ่งแห่งเมืองสยาม

ความหมายที่ 3

อันได้แก่พระเจ้า 5 พระองค์ เพราะ ประกอบไปด้วย พระ 5 องค์ ซึ่งเป็นของดี ในแต่ละท้องถิ่น บางคนมีความเชื่อว่า นำไป แก้อาการพ ฤติผีปีศาจ นำไปเสริมบารมี สวมใส่ แล้วร่ำรวยเงินทอง มีสังาราคี นำไปสะสม อนุรักษ ศิลป์วัฒนธรรมท้องถิ่น บางคนนำไปแลกเปลี่ยน เพื่อหวังผลทางกำไร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และความศรัทธาของแต่ละคนแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มนักวิชาการกับกลุ่มเซียนพระ

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่มีกนก

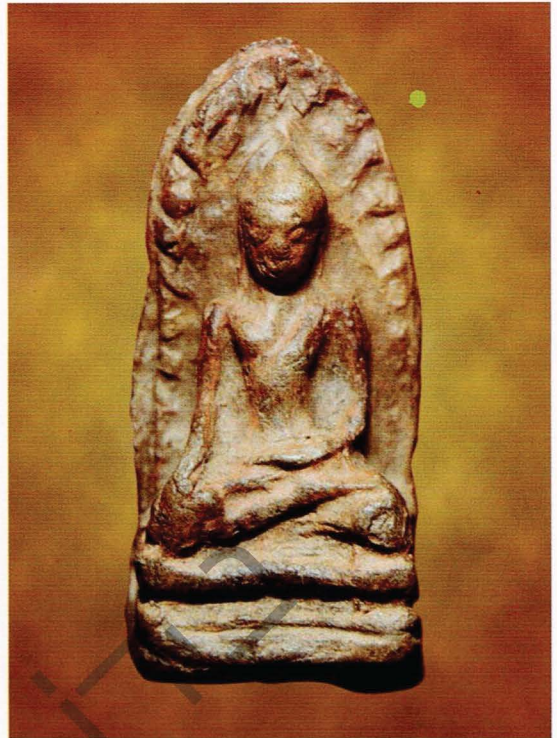
พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เข้าโค้ง

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

ความหมายที่ 4

เชื่อใน อิทธิฤทธิ์ อภินิหาร ความศักดิ์สิทธิ์
เชื่อในพระพุทธรูปในองค์พระ จากประสบการณ์
ครั้งแล้วครั้งเล่า จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จนมี
ความเชื่อว่า

- พระสมเด็จจิตรระซัง มีพุทธรูปทาง
ตลาดแคแล้ว เมตตามหานิยม
- พระรอดมหายัน มีพุทธรูปทาง
คงกระพันชาตรี ตลาดแคแล้ว
- พระผงสุพรรณ มีพุทธรูปทาง
คงกระพันชาตรี เมตตามหานิยม
- พระซุ้มกอ มีพุทธรูปทาง คงกระพัน-
ชาตรี โชคลาภ เงินทอง
- พระนางพญา มีพุทธรูปทาง ตลาดแคแล้ว
โชคลาภ เงินทอง

พระรอดพิมพ์ใหญ่วัดมหายัน

ความหมายที่ 5

มีความเชื่อว่า หมายถึง การรวมตัวของ
ธาตุทั้ง 5 อันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และ ทอง

1. ดิน ได้แก่ พระสมเด็จ ความหมาย
คงกระพันชาตรี ความมั่นคงความหนักแน่น
2. น้ำ ได้แก่ พระรอด ความหมาย
แคล้วคลาด เมตตา
3. ลม ได้แก่ พระผงสุพรรณ ความหมาย
แคล้วคลาด เมตตา คงกระพันชาตรี
4. ไฟ ได้แก่ พระนางพญา ความหมาย
แคล้วคลาด แก้อาถรรพ์
5. ทอง ได้แก่ พระซุ้มกอ (ทองมาจาก
ดิน) ความหมาย คงกระพันชาตรี มั่นคง

การจัดชุดพระเบญจภาคี

ตัวอย่าง

พระเบญจภาควัฒน์ ชุดที่ 1

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เช่าได้

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 2

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์เต๋อ

พระผงสุพรรณพิมพ์หัวแกว่

พระขี้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เช่าได้ง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 3

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์เต๋อ

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เข้าโด่ง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 4

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ต่อ

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่ไม่มีกนก พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เข้าตรง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 5

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์เล็ก

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่ไม่มีกนก

พระนางพญาพิมพ์เตวตา

พระนางพญาพิมพ์อกหนูใหญ่

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 6

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ฐานแซม

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

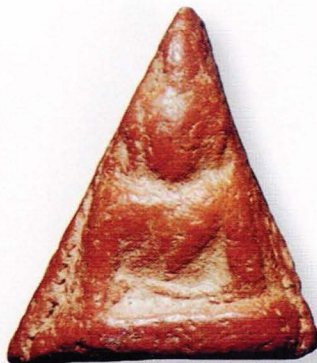
พระผงสุพรรณพิมพ์หัวแกว

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์เข้าโค้ง

พระนางพญาพิมพ์สังฆาฏิเล็ก

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 7

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ใหญ่

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่นิยม

พระชุมกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เช่าตรง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 8

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ต้อ

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าหนุ่ม

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์เช่าได้

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 9

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ต่อวัดมหาวัน

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่

พระขัมภอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์เข้าตรง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 10

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ต้อ

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าแก่(นิยม)

พระซุ้มกอพิมพ์กลาง

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เช่าได้ง

ความสมดุลค้ำขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาควั ขุดที่ 11

พระสมเด็จวัดบางขุนพรหมพิมพ์เส้นด้าย

พระรอดวัดมหาวันพิมพ์ใหญ่

พระผงสุพรรณพิมพ์หน้าท่ม

พระซุ้มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์ใหญ่เข้าตรง

พระนางพญาพิมพ์อกนูนเล็ก

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

พระเบญจภาคี ชุดที่ 12

พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระรอดพิมพ์ใหญ่

พระผงสุพรรณพิมพ์หัวแเก่

พระขุ่มกอพิมพ์ใหญ่

พระนางพญาพิมพ์เช่าโด่ง

ความสมดุลด้านขนาด (size)

ความสมดุลทางธรรมชาติ (nature)

ความสวยงามทางศิลปะ (art)

ความกลมกลืน (harmony)

ดวงกมลพับลิชชิ่ง
นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า

เบญจภาคี

❖ พระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

การสร้างพระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

❖ พระรอด

สาเหตุในการสร้างพระรอด

ข้อมูลเปรียบเทียบเนื้อพระรอด

❖ พระผงสุพรรณ

พุทธลักษณะของพระผงสุพรรณ

❖ พระซุ้มกอ

ประวัติการพบพระเครื่องเมืองกำแพง

❖ พระนางพญา

ลักษณะพระนางพญาทางพิมพ์ทรง

แนวทางการศึกษาพระเครื่อง หรือ การดูพระแท้ นั้น

มีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร ?

หนังสือเล่มนี้มีคำตอบ

e-book